

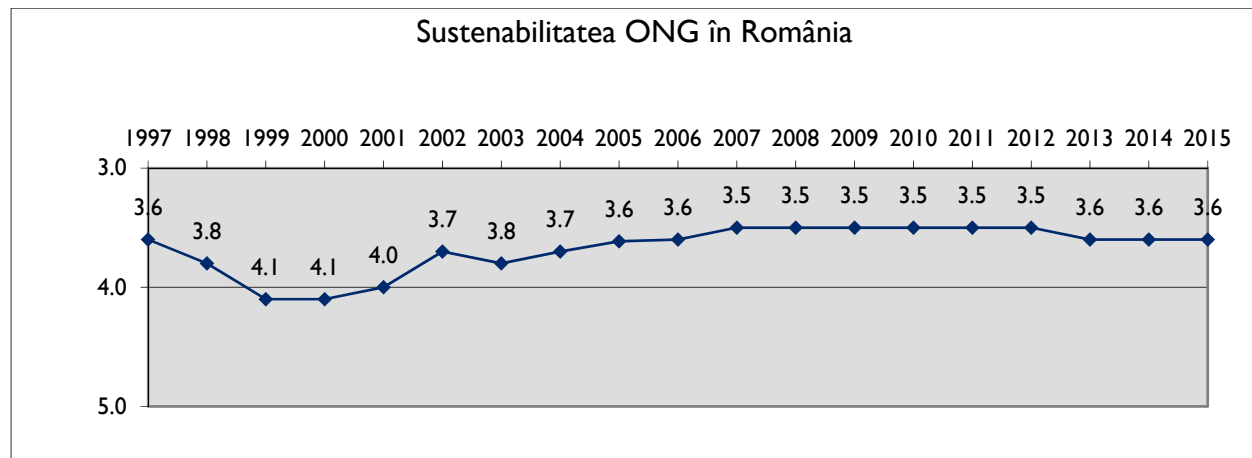

INDEXUL SUSTENABILITĂȚII ORGANIZAȚIILOR SOCIETĂȚII CIVILE 2015 – ROMÂNIA

EDIȚIA A XIX-A – IUNIE 2016

SUSTENABILITATEA OSC: 3.6

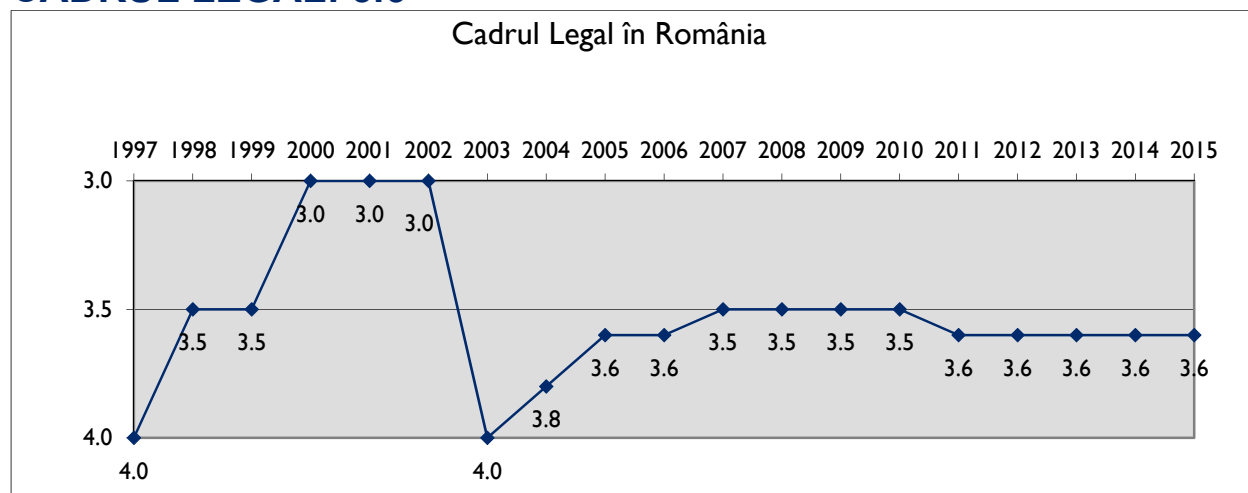

În 2015, cetățenii români au solicitat măsuri eficace împotriva corupției și reformă politică. Decesul agentului de poliție care conducea coloana oficială a vicepremierului, urmată de un incendiu tragic într-un club care nu avea toate avizele necesare au provocat proteste semnificative la începutul lunii noiembrie. Durând mai mult de o săptămână, protestele au culminat pe 4 noiembrie, când aproximativ 55.000 de oameni au ieșit pe străzile Bucureștiului și ale altor orașe din țară. În aceeași zi, premierul Victor Ponta și-a înaintat demisia, alături de cabinetul său, cu un an înainte de expirarea mandatului. Președintele României l-a numit ulterior pe Dacian Cioloș, fost comisar european, fără afiliere politică, pentru a forma un guvern tehnocrat. Pe 17 noiembrie, Parlamentul a validat echipa propusă pentru a își asuma guvernarea până la alegerile parlamentare de la finele lui 2016. Guvernul Cioloș include mai mulți consilieri și oficiali de rang înalt cu o vastă experiență anterioară în sectorul neguvernamental.

Sustenabilitatea OSC a rămas constantă pe parcursul anului. Stimulentele fiscale pentru donații s-au îmbunătățit, organizațiile și-au diversificat serviciile oferite și grupurile civice informale s-au consolidat. OSC s-au angajat în campanii de lobby și advocacy foarte eficiente, dar cooperarea dintre sectoare a fost limitată de lipsa de transparență a Guvernului. Susținerea guvernamentală pentru serviciile sociale furnizate de OSC a scăzut. În plus, inițiativele organizațiilor au fost descurajate și de două situații de abuz al instituțiilor statului, iar acuzațiile că OSC acționează ca agenți străini s-au înmulțit în media la finalul anului.

Registrul Național al Organizațiilor Neguvernamentale includea la finalul lui 2015 96.612 organizații oficial înregistrate, indicând o creștere de 6.097 față de decembrie 2014. Există însă posibilitatea ca organizații înființate în 2015 să nu apară în registru decât în 2016, având în vedere că judecătorii nu au un termen limită clar pentru actualizarea acestuia. Majoritatea OSC înregistrate sunt asociații (76.130) și fundații (18.449).

CADRUL LEGAL: 3.6

Cadrul legal care determină funcționarea organizațiilor societății civile din România a cunoscut în 2015 și evoluții pozitive, și negative. Îmbunătățirile de la nivelul beneficiilor fiscale au fost contrabalansate de situații de abuz al instituțiilor statului.

Condițiile pentru înregistrarea OSC nu s-au schimbat în 2015. Procesul are o durată semnificativă și presupune îndeplinirea unor condiții complexe și rigide. Rezervarea unei denumiri prin Ministerul Justiției poate dura până la 20 de zile, iar procedura de înregistrare, exclusiv judiciară, poate ajunge la 45 de zile. Înregistrarea unui OSC este mai costisitoare decât înregistrarea unei firme.

Noua Lege a Economiei Sociale a intrat în vigoare în august 2015. Aceasta le permite asociațiilor, fundațiilor, caselor de ajutor reciproc și cooperativelor de credit să devină întreprinderi sociale și întreprinderi sociale de inserție. Legea prevede criterii clare privind funcționarea acestor entități, asigurând utilizarea eficientă a subvențiilor și fondurilor publice dedicate lor. Criteriile includ alocarea a 90% din profit unui obiectiv social, publicarea de rapoarte anuale și menținerea unui raport de maxim unu la opt între cel mai mic și cel mai mare salariu plătit de întreprindere.

În limitele legii, OSC pot funcționa fără opreliști, însă în 2015 s-au înregistrat câteva cazuri izolate de abuz al instituțiilor statului. La finalul lui aprilie, un expert al Asociației Naționale a Birourilor de Consiliere pentru Cetățeni a fost amenințat de reprezentanți ai poliției, fiind bătut de către patru bărbați imediat după. Expertul se afla într-o comună din Brașov, acolo unde se desfășura un proiect al asociației, tocmai pentru a consilia membrii comunității rome despre cum pot depune plângeri legate de abuzurile poliției. În acest caz, o investigație a poliției este în curs. Două luni mai târziu, zeci de cetățeni din toată țara care semnaseră o petiție online au fost citați să se prezinte la secțiile de poliție la care sunt arondați, în caz contrar riscând amenzi. Petiția, adresată premierului și mai multor miniștri, solicita investigarea unei companii private care încerca să construiască o microhidrocentrală în județul Hunedoara, precum și demisia șefului poliției județene. Petiția cumulase aproape 400 de semnături. În urma prezentării la poliție, mai mulți dintre cetățenii citați au declarat că nu li s-a cerut decât să confirme că într-adevăr semnaseră petiția.

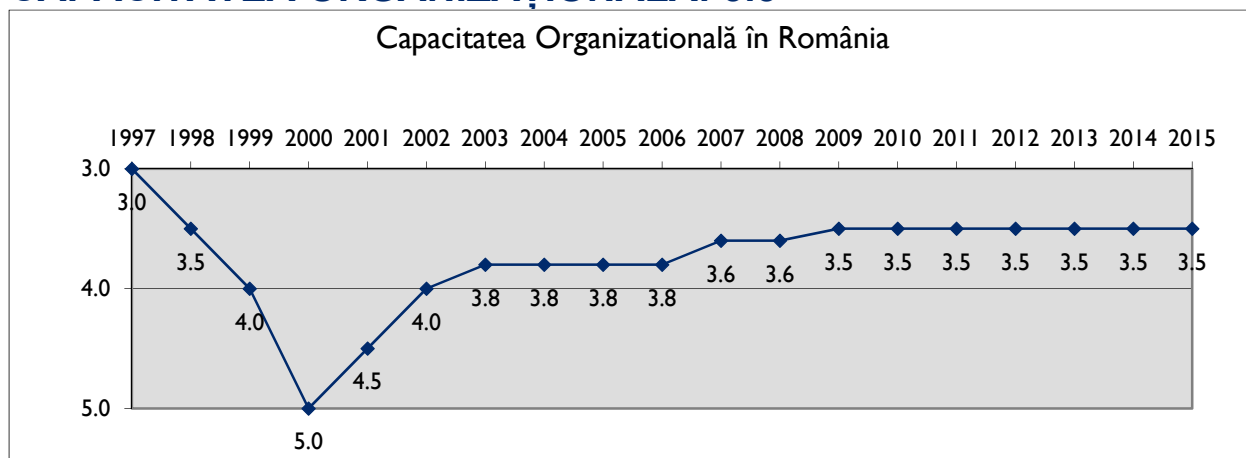
Codul Fiscal a fost revizuit în 2015, iar modificările au intrat în vigoare la începutul anului următor. Astfel, pragul până la care companiile pot scădea sponsorizările din taxele datorate a crescut și este de până la 20% din impozitul pe profit datorat, maxim 0,5% din cifra de afaceri. În varianta anterioară a codului, această valoare era limitată la 0,3% din cifra de afaceri. OSC, sindicatele și asociațiile patronale rămân scutite de taxe pe veniturile generate de activități economice de până la un plafon de aproximativ 20.000 de dolari într-un an fiscal, dar maxim 10% din venitul total neimpozat. De asemenea, veniturile din sponsorizări și finanțări nerambursabile sunt neimpozabile. Întreprinderile sociale de inserție sunt scutite de taxele pe proprietate, în timp ce restul OSC pot obține această scutire doar cu acordul consiliilor locale. Donatorii individuali pot redirecționa 2% din taxele datorate statului către o entitate non-profit, o unitate de cult sau pentru acordarea unei burse private.

În 2015, Guvernul a redactat proiectul noii legi a achizițiilor publice. În acord cu solicitările OSC, acesta include și prevederi care le permit instituțiilor publice să restrângă participarea la anumite proceduri de achiziție doar la solicitanții care angajează anumite grupuri vulnerabile, precum atelierele protejate pentru persoane cu dizabilități. În așteptarea aprobării Parlamentului, legea ar putea constitui un sprijin suplimentar pentru activitatea întreprinderilor sociale.

Începând cu 2014, OSC care derulează activități economice beneficiază de statutul legal de întreprinderi mici și mijlocii, obținând acces la anumite tipuri de consultanță economică, la servicii de informare, precum și la fonduri publice dedicate acestui tip de întreprinderi. Totuși, nu toate instituțiile publice au ținut cont de aceste modificări: spre exemplu, în 2015, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a exclus asociațiile și fundațiile din rândul potențialilor beneficiari ai unor programe de finanțare europene, dedicate întreprinderilor mici și mijlocii.

Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile (FDSC), în parteneriat cu mai multe case de avocatură din București, a menținut serviciul de clearinghouse pentru OSC care au nevoie de asistență juridică. Mai multe seminarii de informare au fost organizate în acest sens în 2015. Astfel de inițiative nu sunt însă suficiente pentru a acoperi nevoile juridice ale sectorului.

CAPACITATEA ORGANIZAȚIONALĂ: 3.5

Capacitatea organizațională nu s-a schimbat semnificativ în 2015. Deși OSC implică de obicei cetățenii în activitățile lor, majoritatea organizațiilor au dificultăți în a-și menține un grup țintă fidel și numărul de membri ai OSC rămâne limitat. Deși nu există cercetări recente pe temă, această situație se poate datora faptului că puține organizații recunosc importanța cultivării unui astfel de grup țintă sau faptului că cetățenii nu au suficientă încredere în OSC pentru a le furniza sprijin pe termen mai lung.

Grupurile civice informale devin actori foarte vizibili în societatea civilă românească. Protestele din noiembrie au scos în evidență o diferențiere din ce în ce mai clară între societatea civilă instituționalizată și grupurile informale de cetățeni cu atitudini civice. Un studiu realizat în 2015 de către Fundația pentru o Societate Deschisă a identificat cel puțin 513 grupuri civice informale care au acționat pentru schimbare socială în ultimii opt ani. Studiul arată că majoritatea acestora s-au format în urma unor programe derulate de o organizație suport, dar acum acționează independent de aceste entități. Grupurile analizate se preocupă în special de subiecte legate de infrastructura locală, precum și de probleme sociale, educaționale și de mediu. Mai puțin frecvent, ele acționează și ca organizații de tip watchdog.

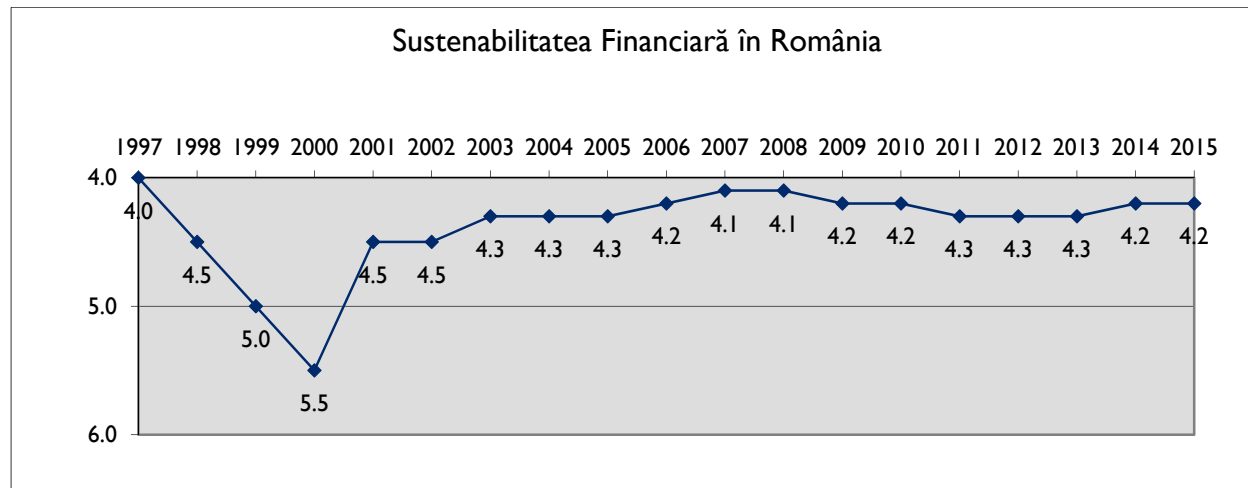
La nivel de management intern, OSC rămân în principal conduse de către personalul angajat, în timp ce supravegherea și implicarea consiliilor directoare rămân reduse. În organizațiile mai mici, consiliul și echipa operațională se suprapun foarte frecvent. În noiembrie, FDSC a instruit reprezentanții a 25 de OSC pe tema dezvoltării unor consilii directoare implicate și puternice.

Majoritatea OSC continuă să angajeze personal pe bază de contracte cu durată determinată, corelată cu durata proiectelor pe care le au în derulare, iar resursa umană din sector devine din ce în ce mai volatilă. În timp ce pentru fondurile structurale europene aferente perioadei 2007-2013 de care au beneficiat OSC, a existat obligația cheltuirii lor cel târziu în 2015, majoritatea programelor pentru următoarea perioadă, 2014 – 2020, nu au fost lansate până la finalul aceluiași an. Prin urmare, multe organizații care se bazează pe aceste tipuri de finanțări rămân cu incertitudini cu privire la posibilitatea de a-și menține angajații. În mod particular, organizațiile furnizoare de servicii sociale au probleme semnificative în susținerea personalului de conducere și administrativ, căci astfel de costuri nu sunt acoperite de finanțările disponibile din bugetele locale sau din cel național.

Conform World Giving Index 2015, 7% din respondenții români declară că au participat în activități de voluntariat în 2014, valoare comparabilă cu cea din anul anterior.

Organizațiile din România dispun de obicei de echipamente de birou adecvate și de software. În 2015, programul Assoclic dezvoltat de Ateliere Fără Frontiere a oferit 1.000 de calculatoare recondiționate organizațiilor și instituțiilor cu inițiative educaționale și de reintegrare socială. Biroul din România al Băncii Mondiale a donat OSC peste 50 de calculatoare folosite. Internetul este ușor accesibil pe teritoriul țării, cu unele excepții însă în zonele rurale.

SUSTENABILITATEA FINANCIARĂ: 4.2

În timp ce sprijinul statului pentru societatea civilă este foarte variabil, OSC încearcă să se bazeze pe atragerea de finanțări private. În urma reducerilor bugetare din anii anteriori, în 2015 companiile private și-au mărit bugetele de CSR. Companii petroliere precum OMV Petrom și MOL, bănci cum ar fi Raiffeisen Bank, Banca Comercială Română și ING, companii de comunicații ca Vodafone și Orange au continuat să fie printre cei mai importanți donatori privați în 2015. Gala organizată anual de Asociația pentru Relații Comunitare (ARC) a inclus 170 de inițiative în valoare de aproape 20 milioane de dolari (atât donații corporatiste, cât și individuale), comparativ cu 15 milioane în 2014. Câteva companii au ales să sponsorizeze organizații pentru a pilota și dezvolta programe de finanțare. Spre exemplu, Fundația Vodafone România a alocat peste 650.000 de dolari pentru a implementa un program de investiții strategice în mediul rural, în parteneriat cu patru OSC.

Și donațiile individuale au crescut. Peste 2,5 milioane de dolari au fost strânși prin donații SMS gestionate de donatie.ro, o platformă online de strângere de fonduri pentru OSC, între mai 2014 și finele lui 2015. Potrivit World Giving Index 2015, 24% dintre respondenții români au făcut donații în 2014, comparativ cu 21% în anul anterior. În general, organizațiile care activează în domeniile social, educațional sau sănătate atrag donații mai ușor decât organizațiile watchdog sau cele din zona drepturilor omului, democrație sau participare civică.

Unele OSC continuă să dezvolte instrumente inovative de strângere de fonduri pentru a își dezvolta grupuri de donatori fideli. Fundația PACT, Centrul de Resurse pentru participare publică - CeRe și fundațiile comunitare din toată țara organizează cercuri de donatori pentru a stimula filantropia, implicându-i pe donatorii individuali în decizii legate de destinația donațiilor. Pentru a își crește baza de donatori, mai multe organizații folosesc evenimente anuale de strângere de fonduri, precum gale, baluri de caritate sau evenimente sportive. Platforme de crowdfunding precum Creștem Idei, Sprijina.ro, Pot și eu, We Are Here mobilizează și ele sprijin pentru proiectele OSC, cu eficiență variabilă.

Conform unui sondaj realizat de HOSPICE Casa Speranței, EY Romania și ARC, deși 87% din întreprinderile mici și mijlocii cunosc beneficiile fiscale aferente sponsorizărilor, doar 52% au direcționat fonduri către organizații neguvernamentale în anul anterior. În același timp, 90% din OSC declară că au cunoștință de prevederile Legii Sponsorizării, în creștere de la 86% în 2014.

Administrația Fondului Cultural Național și Ministerul Afacerilor Externe continuă să acorde finanțări OSC. Cu toate acestea, programele publice de finanțare pentru OSC rămân problematice. La începutul anului, organizațiile din Coaliția pentru Mediu au atras atenția asupra unor alocări suspecte de finanțări de către Administrația Fondului pentru Mediu, în valoare de peste 5 milioane de dolari. Selecția proiectelor a fost considerată netransparentă, cu o mare parte a finanțării fiind direcționată către organizații cu presupuse legături politice. Valoare totală a sprijinului financiar al Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice pentru serviciile sociale furnizate de OSC a scăzut în 2015. De asemenea, în cazul acestui minister, multe organizații au criticat procedurile prin care au fost distribuite aceste fonduri.

La nivel local, organizațiile au dreptul să acceseze finanțări din bugetele publice ale primăriilor. Cu toate acestea, disponibilitatea fondurilor variază foarte mult de la o localitate la alta, în funcție de deciziile politice ale consiliului local și de capacitatea administrativă a primăriei de a crea un sistem corect de distribuție a acestor fonduri.

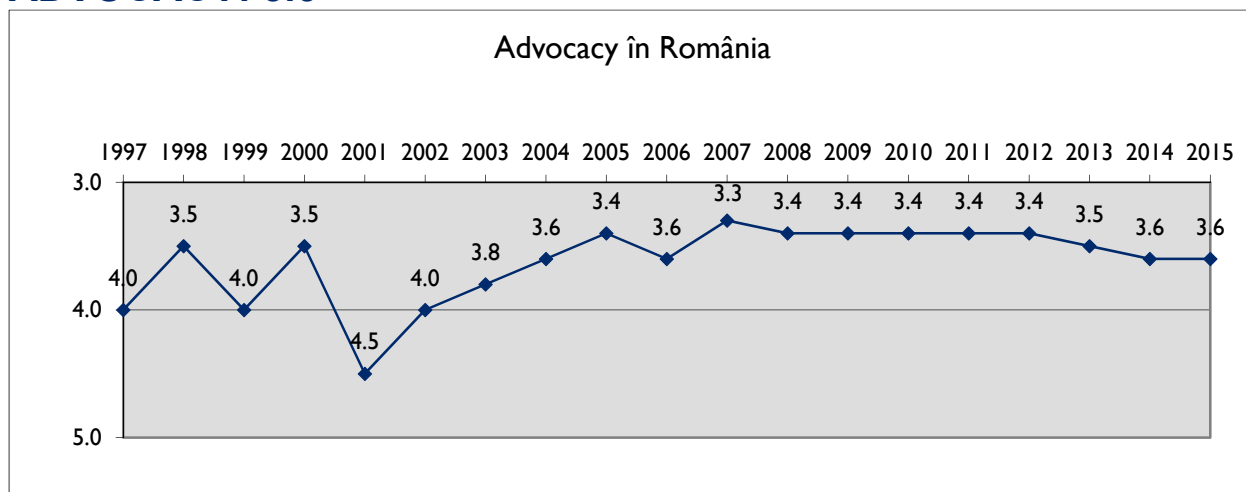
FDSC a continuat să gestioneze în 2015 mai multe programe de finanțare semnificative. A doua rundă de cereri de propuneri în cadrul Schemei de Grant pentru ONG-uri din cadrul Programului de Cooperare Elvețiano-Român, Fondul Tematic pentru Participarea Societății Civile, a alocat peste 5 milioane de dolari în 2015, similar anului precedent. Au fost selectate pentru finanțare aproape 50 de proiecte din domeniile social și mediu. În a doua rundă a Fondului ONG din cadrul Mecanismului Financiar al Spațiului Economic European au fost alocate 13,4 milioane de dolari pentru 177 de proiecte, o scădere semnificativă față de cele 24 de milioane alocate în 2014. Proiectele acoperă o arie largă de domenii, incluzând voluntariat, probleme sociale, drepturile omului și creșterea capacității organizaționale.

În 2015, în cadrul Fondului de Inovare Civică susținut de Romanian-American Foundation și alte companii private a fost lansată o cerere de propuneri de proiecte în valoare de 275.000 de dolari. Cel puțin 20 de proiecte vor fi finanțate pe parcursul anului 2016. Romanian-American Foundation oferă de asemenea finanțări fundațiilor comunitare, suplimentând donațiile obținute de acestea în 2015 cu 125.000 de dolari.

Deși anunțate inițial pentru 2015, lansările mai multor programe din cadrul fondurilor structurale europene 2014-2020 au fost amânate din cauza problemelor de la nivelul noului sistem de management dezvoltat de Guvern. Această situație a provocat întârzierea unor posibile proiecte pentru sprijinirea minorităților etnice sau pentru promovarea guvernării transparente.

Unele OSC – în special organizațiile mari – publică rapoarte anuale de activitate care includ informații financiare sau rapoarte de audit. De obicei însă, OSC realizează audituri financiare independente doar la solicitarea donatorilor și mai degrabă la nivel de proiect, nu al întregii organizații. Similar, doar organizațiile mari și-au dezvoltat sisteme solide de management financiar.

ADVOCACY: 3.6

În 2015, OSC și-au intensificat campaniile și au devenit mai vocale pe o plajă largă de subiecte. În contrapartidă, au fost adoptate decizii publice importante în mod netransparent și cu consultare publică limitată.

Potrivit legilor referitoare la accesul la informații publice și la transparența decizională, autoritățile publice trebuie să publice proiectele de acte normative cu cel puțin 30 de zile anterior adoptării acestora. În plus, ele trebuie să organizeze și dezbaterile publice a acestor acte, dacă ea este cerută de o organizație neguvernamentală. Cooperarea OSC cu decidenții publici de la toate nivelurile continuă însă să fie îngreunată de lipsa de interes a autorităților pentru respectarea acestor prevederi legale. Spre exemplu, legea referitoare la votul prin corespondență, menită să diminueze cozile lungi de la secțiile de votare din străinătate care stârniseră protestele din 2014 a fost adoptată cu consultări publice minimale și astfel a inclus opțiuni foarte limitate de exercitare a votului prin corespondență. În mod similar, Legea 506/2004 a fost amendată cu privire la felul în care instituțiile publice pot accesa date referitoare la comunicațiile electronice, cu dezbateri publice limitate și în dezacord cu comentariile multor factori interesați. În ciuda criticilor OSC, Oficiul Național pentru Jocuri de Noroc a adoptat fără consultare publică o decizie care obligă furnizorii privați de internet să restricționeze accesul la anumite websiteuri. Apelurile publice către Parlament și Guvern de a transparentiza selecția noilor membri ai Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării și ai Consiliului Economic și Social au rămas de asemenea fără răspuns. Astfel de exemple au funcționat și ca o descurajare pentru alte organizații mai mici de la a își asuma inițiative de advocacy pe parcursul anului.

Asociația pentru Apărarea Drepturilor Omului în România - Comitetul Helsinki (APADOR-CH) a exprimat îngrijorări legate de numărul mare de ordonanțe de urgență adoptate în situații cărora le lipsește urgența, permițând decidenților să evite deliberările specifice procedurilor parlamentare. Ca răspuns la aceste practici, la finalul anului 2015, un grup de organizații condus APADOR-CH a formulat la finele anului opțiuni de politici publice care să întărească rolul Avocatului Poporului în medierea unor astfel de situații. În prezent, Avocatul Poporului are dreptul de a sesiza Curtea Constituțională cu privire la eventualele dezacorduri ale oricărei decizii publice cu Constituția. APADOR-CH argumentează că Avocatul Poporului ar trebui să conteste constituționalitatea ordonanțelor de urgență ale Guvernului tocmai din motivul că ele nu reflectă urgențe reale, așa cum stipulează constituția. OSC au demarat și redactarea unor propuneri de politici pentru îmbunătățirea accesului la informații de interes public.

În multe alte situații, cooperarea organizațiilor cu Guvernul și Parlamentul a fost de succes. După pilotarea acestei inițiative în parteneriat cu Ministerul Educației, OvidiuRo a dezvoltat o propunere legislativă în baza căreia se vor acorda beneficii lunare familiilor defavorizate care își trimit constant copiii la grădiniță. Coaliția Politică fără Bariere a fost implicată îndeaproape în toate etapele dezvoltării unor noi legi electorale și privind funcționarea și finanțarea partidelor. Coaliția a reușit să pledeze cu succes pentru posibilitatea de a înființa partide politice cu doar trei membri fondatori și pentru a ușura condițiile impuse pentru candidații independenți. În urma apelului public a zeci de organizații referitor la criza refugiaților, la începutul lunii octombrie, Guvernul Ponta a inițiat un parteneriat cu OSC pentru a dezvolta o coaliție pentru integrarea refugiaților. Noul guvern tehnocrat a decis să continue demersurile în acest sens.

După mai mult de doi ani de advocacy și după consultări publice care au implicat mai bine de 14.000 de cetățeni, o inițiativă civică a convins autoritățile locale din Iași să replanteze teii din centrul orașului. Campania națională STOP TTIP a strâns 24.000 de semnături solicitând UE să oprească negocierile pentru Tratatul Transatlantic pentru Comerț și Investiții (TTIP). Salvați Copiii România a pledat cu succes pentru creșterea alocației de stat pentru copii. Alte OSC au derulat campanii pentru eliminarea religiei ca subiect obligatoriu în programa școlară, pentru îmbunătățirea legislației care protejează victimele violenței domestice sau pentru asigurarea accesului echitabil la locuințe decente.

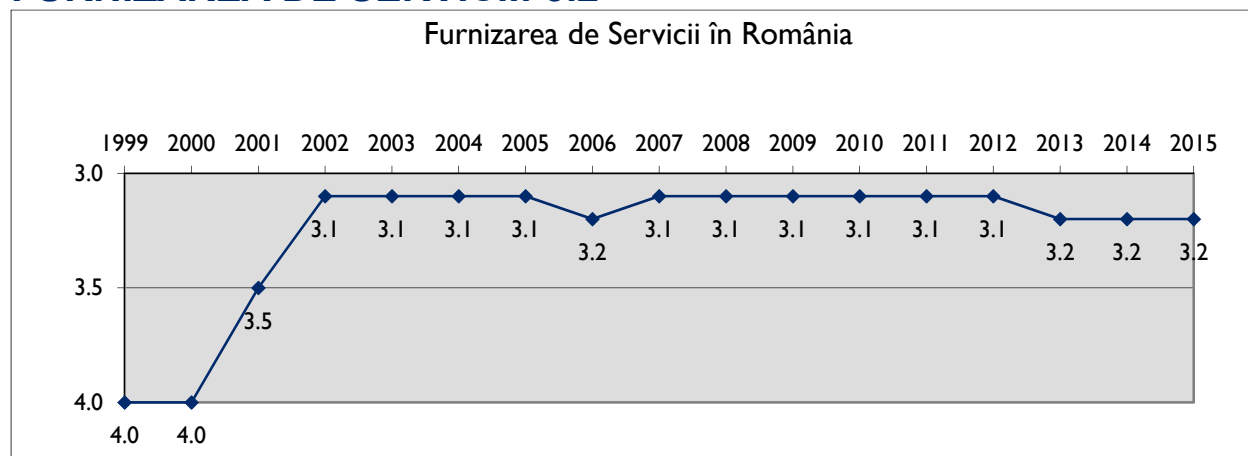
Mai multe inițiative de lobby s-au încheiat cu succes în 2015. Societatea Ornitologică Română și Coaliția Natura 2000 au prevenit modificări legislative ale Legii Vânătorii care ar fi periclitat existența mai multor specii. Centrul de Resurse Juridice (CRJ), conducând o coaliție de 35 de organizații, a reușit introducerea unor prevederi legale privind reutilizarea socială a bunurilor confiscate din infracțiuni. CRJ a dezvoltat și o propunere legislativă, adoptată de Parlament la finele lui 2015, privind înființarea unui mecanism independent de monitorizare a centrelor pentru persoane cu dizabilități mintale care să asigure respectarea drepturilor omului la nivelul persoanelor internate.

În luna noiembrie, în urma unui incendiu tragic dintr-un club de noapte bucureștean căruia îi lipseau toate avizele necesare de funcționare au izbucnit proteste civice pașnice. Aproape 55.000 de persoane s-au adunat pe străzile Bucureștiului și altor orașe pentru a protesta împotriva practicilor corupte care au dus la această tragedie. În urma protestelor, primarul de sector și primul-ministru au demisionat. În decursul procedurii de numire a noului premier, președintele Klaus Iohannis a consultat și câțiva reprezentanți ai societății civile, pe lângă consultările tradiționale cu partidele politice parlamentare. În cadrul consultărilor, organizațiile prezente au subliniat nevoia de integritate și competență la nivelul noului guvern. Ulterior, guvernarea tehnocrată a înființat un nou minister, al consultării publice și dialogului civic, condus de o reprezentantă OSC, fosta directoare a Institutului pentru Politici Publice.

Pe parcursul anului, OSC au fost implicate în acțiuni de advocacy vizând legislația care le afectează mediul de operare, incluzând noul cod fiscal și noile legi ale economiei sociale și achizițiilor publice.

FURNIZAREA DE SERVICII: 3.2

În 2015, OSC au furnizat o și mai mare varietate de bunuri și servicii. Organizațiile watchdog au dezvoltat hărți interactive, inclusiv una care compară costul serviciilor publice municipale de bază sau alta care le permite cetățenilor să raporteze despăduriri posibil ilegale. Organizațiile de tip think tank au realizat rapoarte și propuneri de politici referitoare la piața energetică, la procesele electorale sau la fraudă cu fonduri publice europene. Organizațiile din domeniul social au dezvoltat întreprinderi sociale într-o multitudine de domenii, incluzând ambalare și alte servicii externalizate de companii, reciclarea echipamentelor electronice, ateliere de meșteșuguri, cafenele și servicii de catering și restaurant, brutării, spălătorii auto, agricultură socială și centre de fitness. O astfel de întreprindere socială, Mesteshukar ButiQ, a lucrat cu designeri renumiți pentru a transforma meșteșugurile tradiționale române în haine, accesorii, bijuterii și decorațiuni interioare ușor de plasat în piață.

Mai multe organizații continuă să ofere asistență juridică și facilitează accesul la consiliere juridică pentru persoane vulnerabile sau în chestiuni referitoare la drepturile fundamentale ale omului. În 2015, Centrul de Acțiune pentru Egalitate și Drepturile Omului (ACTEDO), care pune în legătură cetățeni și organizații cu avocați de drepturile omului, și-a extins rețeaua de avocați pro bono, a organizat două sesiuni de training pentru avocați cu privire la abordarea cazurilor de încălcări ale drepturilor omului și a oferit sprijin juridic victimelor incendiului din clubul de noapte bucureștean.

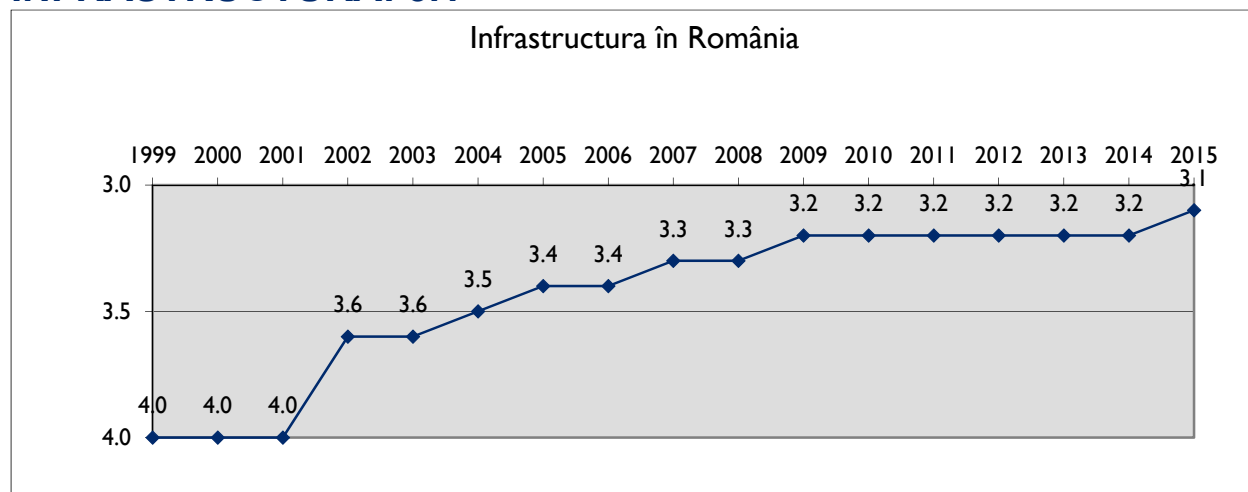
Această diversificare a bunurilor și serviciilor a ajutat la creșterea bazinului de factori interesați de organizațiile societății civile, dincolo de grupurile lor țintă tradiționale. Totuși, furnizarea unor astfel de noi bunuri și servicii depinde în mare măsură de finanțări nerambursabile, punând sub semnul întrebării sustenabilitatea acestei evoluții. Unele OSC oferă servicii contra cost.

Deși organizațiile încearcă să răspundă nevoilor comunităților, ele nu realizează regulat analize de nevoi sau evaluări ale impactului. Chiar și organizațiile comunitare mai nou înființate își schimbă destul de ușor prioritățile în funcție de programele de finanțare disponibile.

Sprijinul guvernamental pentru serviciile OSC a scăzut semnificativ în 2015. În afara programelor finanțate prin fondurile structurale europene, organizațiile furnizoare de servicii sociale depind de subvențiile de la bugetul de stat pentru persoane vulnerabile. OSC trebuie să concureze anual pentru aceste fonduri. La începutul lui 2015, peste 150 de organizații au criticat public rezultatele procedurii competitive organizate în acest sens de către Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice. Aceste

organizații au solicitat transparență și proceduri uniforme, acuzând de asemenea reducerea sumelor puse la dispoziție de minister, la fel ca și îngustarea plajei de servicii sociale care puteau fi finanțate. În plus, în ciuda opoziției a peste 250 de organizații, o ordonanță a Guvernului a modificat Legea Asistenței Sociale pentru a permite oricărei companii orientate către profit să devină furnizor de servicii sociale, concurând astfel pentru obținerea fondurilor pentru subvenții, deja limitate. La finele anului, Confederația Caritas România a lansat o propunere de politici publice detaliată cu privire la sistemul național de finanțare a serviciilor sociale.

INFRASTRUCTURĂ: 3.1

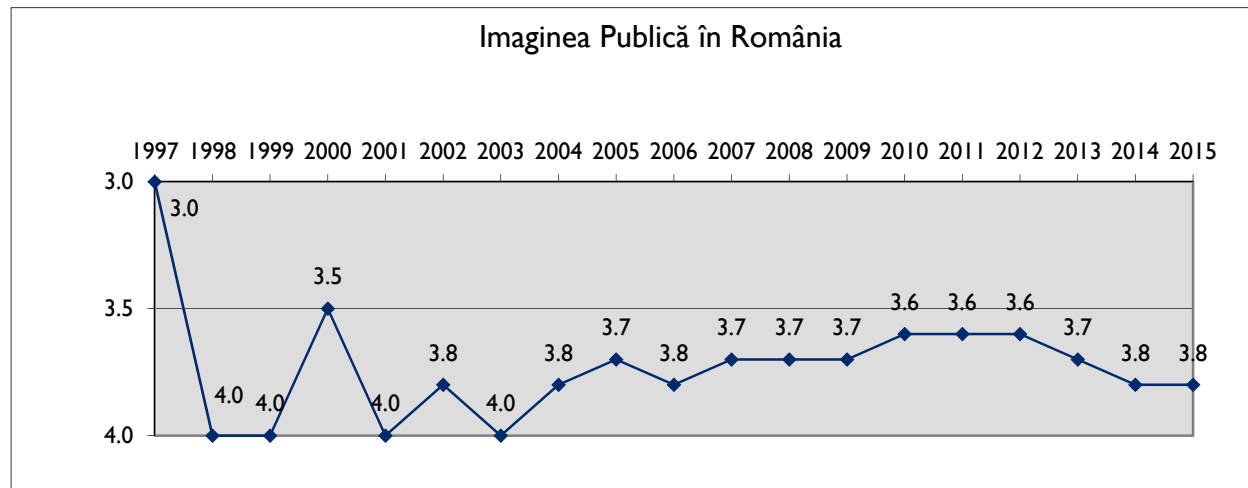
Infrastructura sectorului OSC s-a îmbunătățit în 2015. Centrele de resurse sprijină organizațiile în domenii ce țin de relații publice, advocacy, fundraising, recrutare de voluntari, new media, precum și accesul la software. Zeci de OSC, inclusiv CeRe, Centrul de Resurse pentru Comunitățile de Romi, Pro Vobis - Centrul Național de Resurse pentru Voluntariat, acționează ca centre de resurse. Cele mai multe dintre acestea sunt situate în București sau în alte orașe mari, iar gama serviciilor lor depinde de disponibilitatea fondurilor. Există noi centre care în 2015 încep să ofere servicii inovatoare. Centrul Public, lansat de Fundația pentru o Societate Deschisă în 2015, își propune să răspundă nevoilor grupurilor civice informale. Academia ONG Bridging the Gap, înființată tot în 2015, oferă traininguri și asistență în special pentru organizațiile mici. În acest an, și CENTRAS a fondat Centrul de Resurse pentru Coaliții și Rețele.

Mai multe coaliții s-au consolidat în 2015, adesea cu sprijin din partea Fondului ONG, în timp ce noi coaliții au apărut la nivel regional, precum Federația ONG-urilor Sociale din Transilvania sau la nivel național, Coaliția ONG pentru Drepturile Tinerilor NEET. Cu toate acestea, un raport al Centrului de Resurse pentru Coaliții și Rețele privind performanța generală a rețelelor și coalițiilor reliefează punctele slabe ale coalițiilor de OSC mici (cu nu mai mult de zece membri), care reprezintă până la 30% din coalițiile intervievate. Cele mai multe dintre acestea din urmă funcționează fără structuri de management clare și sunt probabil instabile financiar.

Oportunitățile de formare pentru OSC sunt disponibile în mare măsură pentru aspectele cheie privind managementul și dezvoltarea organizațiilor. Cu toate acestea, cele mai multe dintre oportunități sunt oferite prin intermediul unor proiecte specifice și nu sunt disponibile regulat. În plus, organizațiile mai experimentate care doresc o pregătire mai avansată în zone precum evaluare de impact sau bugete publice au doar opțiuni limitate și foarte scumpe.

Rețeaua de fundații comunitare, care oferă finanțare la nivel municipal și județean, a crescut de la 12 la 15 membri. Programele corporatiste folosesc mai des OSC ca intermediari pentru a își gestiona inițiativele de finanțare sau pentru a pilota unele noi. De exemplu, Fundația PACT gestionează programe de finanțare în valoare de 370.000 de euro de la Fundația Vodafone România și OMV Petrom. Cu toate că acesta este un exemplu de succes al parteneriatului intersectorial, astfel de cooperări rămân rare.

IMAGINEA PUBLICĂ: 3.8

Mass-media a demonstrat mai mult interes pentru subiecte legate de societatea civilă în 2015, deși acoperă destul de rar evenimentele organizate de OSC. Mai des sunt căutate opiniile reprezentanților societății civile, pentru emisiunile de știri și diverse talk show-uri. Presa online a oferit o acoperire mai mare OSC-urilor, relatând despre activitățile acestora și dându-le posibilitatea de a publica conținut. Un număr mic de jurnaliști și-au consolidat sprijinul pentru OSC în 2015, prin găzduirea și moderarea unor evenimente publice, promovarea proiectelor organizațiilor și desfășurarea de traininguri de comunicare pentru OSC. Grupurile civice devin de asemenea mai vizibile, atrăgând atenția mass-media prin succesul pe care îl au în inițierea de acțiuni comunitare și apărarea intereselor locale.

Potrivit unui sondaj derulat de INSCOP Research în decembrie 2015, 30,2% dintre români au indicat că au încredere în OSC, comparativ cu 28,6% la finalul lui 2014. Cu toate acestea, ideea potrivit căreia societatea civilă servește intereselor străine a devenit mai vizibilă în presă, mai ales după demisia Guvernului în noiembrie. Asemenea acuzații au fost alimentate în special prin participarea liderilor OSC la consultări cu președintele pentru nominalizarea unui nou premier. Mai mult decât atât, mass-media a pus la îndoială recrutarea ulterioară a experților OSC în noul guvern tehnocrat, inclusiv un ministru, patru secretari de stat și mai mulți consilieri.

În același timp, implicarea OSC în Guvern, inclusiv numirile la nivel înalt ale foștilor experți și activiști OSC demonstrează o îmbunătățire a percepției guvernamentale asupra OSC după tensiunea acumulată în prima parte a anului. Totuși, este încă neclar dacă acest lucru va dura, mai ales din moment ce guvernul tehnocrat va rămâne la putere până la alegerile legislative din 2016.

Sectorul privat este din ce în ce mai interesat să lucreze cu OSC printr-o prezență susținută în unele din consiliile directoare și consiliile consultative ale acestora sau prin voluntariat corporatist. De exemplu, personalul unor mari corporații a participat în parteneriat cu OSC la campanii de plantări de copaci, evenimente sportive în scopuri caritabile și construcții de locuințe pentru familii dezavantajate.

OSC acordă mai multă atenție imaginii lor publice, investind în continuare în dezvoltarea relațiilor publice, capacităților de comunicare și relațiilor cu mass-media. Organizațiile utilizează uneltele social media mai eficient și creează conținut online precum hărți interactive, petiții, platforme de acțiune, voluntariat, comunicare sau fundraising. De asemenea, pe tot parcursul anului 2015, OSC au continuat să își promoveze munca prin organizarea de evenimente publice precum Gala Societății Civile, Gala Premiilor Participării Publice, Gala Inițiativelor Locale - Oamenii Cresc Satul, ONGFest, Gala Națională a Excelenței în Asistența Socială și Gala Solidarității Internaționale.

Fără a fi o cerință legală, OSC consideră în general realizarea de rapoarte anuale de activitate ca fiind un efort minim de transparentă. Cu toate acestea, nu toate publică astfel de rapoarte sau comunică afilierea membrilor consiliului lor director. Cu toate că au fost făcute mai multe încercări de-a lungul timpului pentru elaborarea unui cod de etică sau conduită pentru sectorul societății civile, aceste eforturi nu beneficiază de un sprijin semnificativ sau de interes în rândul OSC.

Indexul Sustenabilității Organizațiilor Societății Civile este un instrument analitic care măsoara progresul sectorului societății civile din regiunile Europa Centrală și de Est și Eurasia. Indexul urmărește evoluția sectorului civil în douăzeci și nouă de țări în ultimii nouăsprezece ani. Indexul examinează mediul general propice pentru societatea civilă, cu accent pe dimensiunile juridică, de capacitate organizațională, sustenabilitate financiară, de advocacy, furnizare de servicii, infrastructură și imagine publică ale organizațiilor societății civile. Fiecare dimensiune este evaluată pe baza unei scale de șapte puncte, unde 1 indică un nivel foarte avansat de dezvoltare și 7 indică un nivel scăzut de dezvoltare. Indexul este dezvoltat de către Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională, în parteneriat cu organizații locale din fiecare dintre țările analizate.

Pentru mai multe informații, vă rugăm să contactați Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile la office@fdsc.ro.

Versiunea în limba engleză a Indexului Sustenabilității Organizațiilor Societății Civile 2015 pentru Europa Centrală și de Est și Eurasia poate fi accesată la adresa: <http://www.usaid.gov/europe-eurasia-civil-society>.